

АСОЦІАТИВНО-СЕМАНТИЧНІ ПОЛЯ ЛЕКСЕМ «НАРОД» І «НАЦІЯ» ЯК ВИЯВ УКРАЇНСЬКОЇ МЕНТАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

ASSOCIATIVE SEMANTIC FIELDS OF LEXEMES «PEOPLE» AND «NATION» AS A SIGN OF MENTAL UKRAINIAN IDENTITY

Леверя В.В./Leverya V.V., Юфименко В.Г./Yufymenko V.G.

ВДНЗ України “Українська медична стоматологічна академія”

м. Полтава

Світоглядні концепти «нація» і «народ» існують у будь-якій мові та актуальні для кожної людини, проте вони не лише загальнолюдські, а й національно специфічні[3, 10, 11]. Культурно-національна специфічність таких концептів проявляється через парадигматичні та синтагматичні відношення.

Мета наукової роботи – розкрити лінгвокультурну специфіку лексем «нація» і «народ» шляхом аналізу структури їхніх асоціативно-семантичних полів на тлі художніх текстів українських письменників.

Завдання дослідження: дослідити історіографію поняття «асоціативно-семантичне поле»; вивчити структурні і типологічні ознаки асоціативно-семантичного поля; визначити й класифікувати можливі значення слів «нація», «народ»; схарактеризувати асоціативно-семантичні зони лексем «нація», «народ».

Актуальність теми зумовлюють декілька чинників. Загальнонаціональні концепти «нація» і «народ» посідають особливе місце в лексико-семантичній системі українців, відображають їх ментально-психологічну специфіку та ціннісні орієнтири[1, 4, 8, 13]. Сучасні завдання української лінгвістики визначають потребу комплексного дослідження структури асоціативно-семантичного поля

лексем «нація» і «народ» у художніх текстах українського літературного дискурсу[9, 12].

Джерельною базою дослідження слугували художні тексти сучасних письменників: Ю. Андруховича, І. Білика, М. Вінграновського, Л. Дереша, В. Дрозда, О. Забужко, М. Матіос, П. Мовчана, Л. Костенко, І. Роздобудько, В. Шкляра та ін.

Практичне застосування. Отримані дані є важливими для розуміння національно-культурної специфіки мовної свідомості українців[2, 5, 6, 7].

Література

1. Лещенко Т. Виховні, країнознавчі та краєзнавчі аспекти викладання української мови за професійним спрямуванням іноземним студентам / Т. Лещенко, В. Юфименко, І. Самойленко // Інноваційні технології у викладанні дисципліни "Українська мова за професійним спрямуванням" у Державних вищих навчальних закладах медичної та фармацевтичної освіти : матеріали наук.-практ. конф. та семінару-наради завідувачів однопрофільних кафедр. – Львів : Плай, 2013. – С. 78–87.
2. Лещенко Т. Інноваційні технології викладання української мови за професійним спрямуванням у ВДНЗ України "Українська медична стоматологічна академія" (м. Полтава) / Т. Лещенко, Т. Шарбенко, В. Юфименко // Сучасна українська нація: мова, історія, культура : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 16 берез. 2016 р. – Львів : Львів. нац. мед. ун-т імені Данила Галицького, 2016. – С. 102–105.
3. Лещенко Т. О. Особливості мовної підготовки іноземних студентів вищих медичних навчальних закладів України / Т. О. Лещенко, В. Г. Юфименко // Європейський вибір - невід'ємна складова розвитку вищої медичної освіти України : матеріали навч.-метод. конф. – Полтава, 2013. – С. 111–112.

4. Лещенко Т. О. Пізнання України як спосіб соціалізації іноземних студентів / Т. О. Лещенко, В. Г. Юфименко // Мовні дисципліни в контексті розвитку сучасної вищої школи : матеріали Всеукр. дист. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Харків, 2014. – С. 179–180.
5. Лещенко Т. О. Професіоналізм спілкування в структурі педагогічної майстерності викладача вищої медичної школи / Т. О. Лещенко, В. Г. Юфименко // Сучасні технології управління навчальним процесом у вищих медичних навчальних закладах : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2014. – С. 124–125.
6. Лещенко Т. О. Роль української мови для покращення підготовки спеціалістів у медичному вузі (методичний аспект) / Т. О. Лещенко, В. Г. Юфименко // Організація викладання у відповідності до реформи вищої медичної освіти України : матеріали конф. – Полтава, 1995. – С. 47.
7. Лещенко Т. О. Удосконалення мовної підготовки іноземних студентів / Т. О. Лещенко, В. Г. Юфименко, О. М. Шевченко // Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах : матеріали наук.-практ. конф. з міжнародною участю. – Полтава, 2016. – С. 124–125.
8. Лещенко Т. О. Формування лінгвокраїнознавчої компетенції іноземних студентів медичних ВНЗ засобом української пісні / Т. О. Лещенко, І. В. Самойленко, В. Г. Юфименко // Творчість Раїси Кириченко в культурному просторі України на покордонні ХХ-ХХІ століть: до 70-ліття від дня народження Березині української пісні : зб. наук. праць. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2013. – С. 253–263.
9. Островський В. Л. Лексичний склад української офтальмологічної термінології (аналіз з погляду походження) / В. Л. Островський, В. Г. Юфименко // Актуальні проблеми експериментальної та клінічної медицини : тези доп. Всеукр. студентської наук. конф. – Полтава, 2013. – С. 114.

10. Юфименко В. Г. Виховання особистості майбутнього лікаря як педагогічна проблема / В. Г. Юфименко // Основні напрямки удосконалення підготовки медичних кадрів у сучасних умовах : матеріали навч.- наук. конф. з міжнар. участю – Полтава, 2015. – С. 278–280.
11. Юфименко В. Г. Живем и учимся в Украине : пособ. по русскому языку для иностранных студентов / В. Г. Юфименко. – Полтава, 2014. – 54 с.
12. Юфименко В. Г. Образна система поезії М. Вінграновського / В. Г. Юфименко // Поети-шістдесятники у національному відродженні України : зб. наук. праць. – Полтава : ПУЕТ, 2011. – С. 52–57.
13. Юфименко В. Г. Питання з'ясування причин молодіжного (студентського) сленгу / В. Г. Юфименко // Сучасна сім'я. Освіта, Медицина. Психологія. Психотерапія. Можливості співпраці : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Полтава, 2007. – С. 10–11.